

Værd at vide om Hoppe- og vallakkåringen 2018

Juli og hoppe-/vallakkåring hører sammen, der er i år planlagt tre regionale pladser.
Torsdag den 12. juli er der kåring i Aalestrup (på rideskolen).
Fredag den 13. juli er vi på Sjælland (nærmere bestemt på Åmosegaard i Viby).
Lørdag den 14. juli sker det på Fyn (nærmere bestemt på Allerupgård, Odense SØ)
Søndag den 15. juli er der medaljekåring for hopper og vallakker på Allerupgård.

Regelsættene om hoppe- og vallakkåring, kåring generelt og stambogsføring finder du her på siden under menupunktet Regelsæt. Det er også en god ide at læse det etiske kodeks.

I denne 'værd-at-vidе' tekst har vi især fokus på de praktiske ting i forbindelse med en kåring. Du skal være medlem af Fjordhesten Danmark for at melde til kåringsbedømmelse og din hest skal have pas udstedt af Stambogskontoret i Skejby eller en tilsvarende udenlandsk instans/en af vore søster-foreninger i udlandet.

Heste til kåring

Det er heste i stambogens hovedafsnit, der kan meldes til kåring. I passet skal der være mindst tre generationers anerkendt afstamning. Danskopdrættede fjordheste født i 2004 eller senere har, hvis alt er gået rigtigt til, et bordeaux (rødt) pas. Er fjordhesten født i 2003 eller tidligere, så kan passet både være bordeaux og blå, men de tre generationers anerkendt afstamning skal stadig være der.

Forregister og vallakregister

Hopper og vallakker med en anerkendt fjordhingst til far og en mor med det, vi kalder for 'kun kort kendt afstamning', kan ikke kåres, men de kan meldes til kåringsbedømmelse mhp. at blive optaget i forregisteret (hopper) og vallakregisteret. Sådanne heste kan også have blå pas, men i dag får de et lysegrønt pas. Enkelte har desværre også ved en fejl fået udstedt et bordeaux pas.

Disse heste godkendes til vore registre som værende heste af fjordtype.

Heste uden afstamning i passet kan ikke meldes til kåringsbedømmelse. Også de har et lysegrønt pas.

Hesten skal være ejerskiftet

Siden 1. januar 2010 har det været et lovkrav, at en hest skal ejerskiftes senest 30 dage efter, at den er handlet. Det er købers ansvar, at det sker. Ikke alle får det gjort, og det kan give problemer på både den ene og den anden måde.

For at få hesten ejerskiftet, skal du indsende det originale ejercertifikat med dokumentation for handler noteret på bagsiden og kvittering for betaling af ejerskiftegebyret. Vi anbefaler, at du før afsendelsen tager en kopi af certifikatet (begge sider).

Stambogskontoret finder du på denne adresse: SEGES | Heste, Agro Food Park 15, Skejby, 8200 Århus N.

Et ejerskifte koster i 2018 kr. 187,50 inkl. moms (uændret pris for heste med røde og blå pas i forhold til 2016 og 2017).

Det er lidt billigere for ejere af det, som SEGES kalder hobbyheste (altså heste med lysegrønt pas), her er prisen 150 kr.

Du kan læse mere om, hvordan det foregår, her:

https://www.landbrugsinfo.dk/hest/hestepas/bestilling_og_forudbetaling/sider/startside.aspx

I forbindelse med underskrift vedrørende en handel skal du være opmærksom på, at **alle**, der er registreret som ejere af en bestemt hest, også skal skrive under på salget. Vi har set flere eksempler på, at kun en af et ejerpar har skrevet under, og det accepterer stambogskontoret ikke. Begge ejere (alle ejere) skal sætte deres underskrift på bagsiden af ejercertifikatet.

Har du endnu ikke fået ejerskiftet den hest, du vil melde til kåringsbedømmelse, så er det på tide, at få det gjort. Der er ekspeditionstid på SEGES, og samtidigt er de tider, hvor post udbringes fra dag til dag en skøn fortid.

Det sker, at en hest købes på afbetaling, og så beholder sælgeren naturligvis certifikatet, indtil hesten er betalt. Hvis køberen ønsker at stille en sådan hest til kåring, så må vi have dokumentation for, at de to parter i handelen fortsat har et økonomisk mellemværende. Formentlig vil sælgeren kunne overtales til at indsende kopi af ejercertifikatet med et lille brev om, hvorfor det fortsat er i sælgerens besiddelse.

Tid, sted og hold samt anmeldelsesblanket og sidste frist for tilmelding

Torsdag den 12. juli, på Aalestrup Rideklub, Borgergade 59, 9620 Aalestrup

Fredag den 13. juli på Åmosegaard, Assendløsevejen 63, 4130 Viby Sjælland

Lørdag den 14. juli på Allerupgaard Rideskole, Allerup Bygade 29, 5220 Odense SØ

Der er tale om eksteriørkåring, hvor hestene fremvises ved hånd på fast bund og mønstres på trekantbane. De vises også løse på 8-tals bane, her stiller Fjordhesten Danmark piskeførere til rådighed.

Hopperne bedømmes i tre hold:

- 3-årige
- 4-årige
- 5-årige og ældre

Vallakkerne i to hold:

- 3-årige
- 4-årige og ældre

Vi kan igen i år tilbyde elektronisk tilmelding. Du kan dog også benytte den velkendte A4-papir anmeldelsesblanket, som kan rekvireres hos Avlsudvalget.

Anmeldelsesgebyr samt evt. betaling for boks **skal** afsendes samtidigt med tilmeldingen.

Den 15. juni er sidste frist for tilmelding, og sørg for, at være rettidig med din anmeldelse og betalingen, da avlsudvalget holder møde i den efterfølgende uge og laver tidsplan m.m.

Din hest er ikke tilmeldt, før vi har modtaget begge dele.

Efteranmeldelse kan måske lade sig gøre i begrænset omfang, måske fordi tidsplanen skal tillade det og hesten skal kunne optages i kataloget. Efteranmeldelse vil udløse dobbelt anmeldelsesgebyr.

Du skal ikke indsende kopi af hverken ejercertifikat eller betalingskvittering. Ejercertifikatet skal dog forevises ved kåringen (i forb. med at du afleverer passet til en repræsentant for Avlsudvalget), og hoppen/vallakken **skal** være ejerskiftet på kåringsdagen. Du får udleveret et paskvitteringsbrev, som tillader dig at transportere hesten, indtil passet er kommet retur fra Stambogskontoret.

Sådan foregår en eksteriørkåring

På kåringspladsen skal du

- 1) forevise det originale ejercertifikat på hesten, og hesten skal være ejerskiftet
- 2) aflevere hestens pas til et medlem af/eller en repræsentant for avlsudvalget. Det kan være en god ide at tage en kopi af vigtige sider i passet, før du afleverer det.
- 3) Avlsudvalget giver dig en kvittering for modtagelsen af passet. Den kvittering skal du passe rigtig godt på. Den vil naturligvis være dateret og bekræfte, at vi har modtaget passet på hoppen/vallakken (navn, ident og chipnummer) tilhørende (ejers navn og adresse) i forbindelse med kåringsdeltagelse og at passet skal indsendes til SEGES mhp. registrering af bedømmelsesresultatet. Erklæringen vil være gældende i 45 dage og det skulle række. I 'normale' år er arbejdet med at taste bedømmelsen og sætte label i passet afsluttet på ca. to uger, men herefter følger så et ukendt antal dage, hvor brevet med passet er i postvæsenets varetægt.
- 4) Du vil få udleveret nummerskilte til hesten og piberensere til at sætte dem fast med. Har du selv numre, så skal du være opmærksom på, at hoppen/vallakken skal have numre på **begge** sider af hovedet.
- 5) Hesten måles og signalementet tjekkes. Vær opmærksom på, at **hestens hove IKKE må være hverken sværtede eller olierede på dette tidspunkt**, da vi også tjekker hovene for aftegn.
- 6) Hesten mønstres på fast bund i skridt og trav.
- 7) Hesten vises løs på 8-tals bane.
- 8) Hele holdet skridter i katalognummer orden på volte i ridehus.
- 9) Herefter bedømmes hestene i holdet en efter en under opstilling, mønstring på trekantbane i skridt og i trav, der afsluttes med endnu en opstilling for dommerne.
- 10) Når alle i holdet er bedømt enkeltvis, skridter hele holdet igen på volte i ridehuset (indledningsvis i katalog-nummerorden), hvorefter de oprangeres. Når oprangeringen er afsluttet gives karakteristik med tildeling af kåringsklasser, uddeling af rosetter og evt. ærespræmier.
- 11) Ved afslutningen udpeges dagens bedste fløj blandt de fløje, der har mindst 8 i helhed.
- 12) Vi sender hestens pas til SEGES, hvor kåringen (godkendelsen for forregister hopper og vallakker) registreres. Når arbejdet med det er afsluttet, sendes passet med postvæsenet tilbage til ejeren.

Hovedafsnitshestene

Kun heste, der er optaget i vor stambogs hovedafsnit, kan meldes til kåring.

En hovedafsnitshest født i Danmark har pas med mindst tre generationers anerkendt afstamning, passet vil sædvanligvis være bordeaux (rødt). Fjordheste født i 2003 eller tidligere kan have blåt pas eller rødt pas (men blå pas blev også udstedt til heste, der ikke var i hovedafsnittet).

Når en hoppe er kåret, får hun tildelt et nyt nummer, som begynder med FJ. Den første hoppe, vi kårer i år, vil få nr. FJ 12190, den næste FJ 12191 osv.

Når en vallak er kåret, får han tildelt et nyt nummer, som begynder med FJV. Den første vallak, vi kårer i år, vil få nr. FJV 18001.

Forregisterhopperne og registervallakkerne

Hopper og vallakker, der ikke er i hovedafsnittet, fordi de har det, vi kalder en mor med 'kun kort kendt afstamning' (men altid en af vore avlshingste til far), kan meldes til kåringsbedømmelse mhp. at blive optaget i et af vore registre.

De kan ikke kåres, men de kan godkendes til registret som værende en hoppe eller en vallak af fjordtype.

Hopper kan bedømmes ind i forregisteret, og den første hoppe, der bedømmes ind i forregisteret i år, vil få nummer FJN 18001, den næste nr. FJN 18002 osv.

Forregisteret har tre trin. En hoppe med en ikke-godkendt mor bliver en F1-hoppe. Hvis hoppen har en mor, der allerede er i F1, så bliver hun selv en F2-hoppe. Hvis hoppen har en mor, der er i F2, bliver hun selv en F3-hoppe.

Kommer en generation ikke til bedømmelse, så begynder døtrene forfra, dvs. mhp. på bedømmelse ind i F1.

Vallakkerne kan bedømmes ind i vallakregisteret, og den første vallak, der bliver det i år, vil få nummer FJVN 18001, den næste nr. FJVN 18002 osv.

Vallakregisteret har kun et trin, da vallakker jo ikke får føl.

Avlsmål og kåring

Alle raceforeninger, der tager deres heste alvorligt, har et avlsmål. I det beskrives, hvad det er, vi avler efter. Ved en kåringsbedømmelse vurderes hestene i forhold til, hvor tæt de er på avlsmålet. De heste, hvis eksteriør kommer tættest på avlsmålet, får den bedste bedømmelse. Eksteriør kan oversættes til 'ydre', og avlsmålet beskriver i en række punkter, hvordan vi ønsker, at vore heste skal se ud, være bygget og bevæge sig.

Hvis du vil bruge din hoppe til avl, så er det en god ide at få hoppen kåret. Når du sidder med kåringsbeskrivelsen, har du en god fornemmelse af, hvor din hoppe er tæt på avlsmålet, og hvor hun er længere væk fra det, der ønskes. Sammenholder du hoppens kåringsbeskrivelse med beskrivelserne på vore avlshingste, så giver det dig også en ide om, hvem du skal vælge som far til næste års føl. Tommefingerreglen er, at du skal finde en hingst, der er godt bedømt på områder, hvor din hoppe har knapt så gode delkarakterer.

Bruger du først og fremmest din hoppe og vallak på stævnepladserne, så er kåringsdeltagelse også en god ide, hvad enten du kører eller rider.

Optagelse i Sportsstambogen forudsætter nemlig, at hesten er kåret.

Derfor kan hopper kun optages, hvis de har et FJ-nummer og vallakker kun, hvis de har et FJV-nummer.

Registerheste kan ikke optages i Sportsstambogen.

Avlsmålet finder du her på siden Avl, menupunktet Regelsæt.

Bedømmelse i tal og ord

Ved kåringsbedømmelser får hestene ni delkarakterer og en helhedskarakter.

Bedømmelsesskalaen går fra 10-0 med 10 som den bedste karakter.

Hestekonsulenterne i Skejby har udarbejdet denne oversigt, der fortæller, hvad de forskellige tal betyder:

10 – prima	7 – ret godt (tilfredsstillende)	5 – knapt tilfredsstillende	2 – dårlig
9 – særdeles godt		4 – ikke tilfredsstillende	1 – meget dårlig
8 – godt	6 – middel/-mådigt	3 – manglende	

Kåring (heste i hovedafsnittet)

Den første delkarakter gives for racetype og -præg.
Den anden delkarakter gives for hoved og hals.
Den tredje delkarakter gives for skulder og manke.
Den fjerde delkarakter gives for overlinje og bagpart.

Den femte delkarakter gives for forlemmer.
Den sjette delkarakter gives for baglemmer.

Den syvende delkarakter gives for bevægelsen i skridt.
Den ottende delkarakter gives for bevægelsen i trav.
Den niende delkarakter gives for bevægelsen i galop.

Den tiende karakter er helhedskarakteren, og i den sammenfattes hestens kåring, dvs. vi har disse muligheder ved regionalkåringen:

Kåret med 10 i helhed, kåret med 9 i helhed, kåret med 8 i helhed. Hvid roset. Disse tre kåringsgrader svarer til tidligere tiders kåring i I kl.

Kåret med 7 i helhed (rød roset) eller med 6 i helhed (lilla roset). Disse to kåringsgrader svarer til tidligere tiders kåring i II kl. A.

Kåret med 5 i helhed (blå roset). Svarer til tidligere tiders kåring i II kl. B.

Forregisterhestene

Hopper og vallakker med kun kort kendt afstamning på morsiden bedømmes i samme hold som hopper og vallakker i hovedafsnittet, dvs. på helt samme måde og med samme tal. De oprangeres i holdet, hvor dommerne synes, de skal stå. Hvis de godkendes til optagelse i forregisteret, modtager de en grøn roset og får som ovenfor nævnt et FJN-nummer eller et FJVN-nummer.

Klargøring og mønstring

Husk, at du skal forberede din hoppe og vallak til kåringsdagen, og det er ikke noget, du gør fra den ene uge til den anden. Det kræver længere tid. Du skal træne hesten i mønstring, og du skal sørge for, at den hverken er for tyk eller for tynd, at hovene er i orden (smeden skal ikke komme dagen før, - er du uheldig, så risikerer du ikke at komme til kåring).

Hoppen og vallakken skal være soigneret i overensstemmelse med racestandarden. Og hvad betyder så det? Du kan læse meget mere om både mønstring og klarføring til udstilling her på siden. Under Avl, menupunktet Abc-viden ligger både de vejledende mønstringsregler og en artikel om

klargøring og klipning. Ikke mindst det sidste er vigtigt. **En fjordhest har ikke hængeman**, men det får den, hvis du ikke sørger for, at manen bliver klippet med regelmæssige mellemrum.

I racens moderland Norge står der dette om manen i avlsplanen: 'Fjordhesten skal ha ståman'. I Danmark er det nok mere almindeligt at kalde det for stritman. Og husk, at du aldrig må klippe pandeløkken.

18.04.2018

Avlsudvalget/Birgit